

Study of the jealousy effects on mental health from the perspective of Islam and Psychology

Shahabadin Zolfaghari¹, Zakkieh Najarian^{2*}, Batool Najarian¹

1- Department of Religious education, Quran and the Prophet household education University, Isfahan, Iran.

2- Department of Psychology, Kashan, Isfahan, Iran.

Abstract

Background and Objectives: Islam considers to health, in all its dimensions including biology, psychology, society and spirituality, As far as the believer is introduced as a person with right behavior and the basis of the most unethical behavior is stated deviation from the health. The aim of this study is to review of the jealousy effects on mental health from the perspective of Islam and Psychology.

Materials and Methods: The design of this study is descriptive- library research. This study, consistent with other research findings, indicates jealousy as one of the improper behaviors is rooted in inappropriate childhood experiences and partial learn of moral behavior (conscience).

Results: Also similar to previous studies, this study shows that roots of jealousy can be traced to family background, Fields such as discrimination in the family, lack of security, lack of attention to proper parenting style, creating a sense of inferiority in children, disregarding their individual talents and their fosterage and the weakness of self-esteem.

Conclusion: Preventive and educational programs can be provided in the family and education to reduce the multiple effects of this individual, family and social behavior.

Keywords: Jealousy, Mental health, Islam, Psychology, Descriptive-library method

دراسة بعض من آثار الحسد على الصحة النفسية من وجهة نظر الإسلام وعلم النفس: دراسة وصفية مكتبية

شهاب الدين ذوقفاري^١، زكية نجاريان*^٢، بتول نجاريان^١

١- قسم المعارف الإسلامية بجامعة معارف القرآن والعتر (ع)، إصفهان، إيران.

٢- قسم علم النفس بجامعة كاشان، إصفهان، إيران.

الملخص

السابقة و الأهداف: إنّ لكلّ الجوانب الحيويّة والنفسية والاجتماعية للصحة عند دين الإسلام قيمة، بحيث يعرّف الإنسان المؤمن كشخص ذي السلوك السليم، ويذكر الانحراف عن الصحة كأصل لكثير من التصرفات الأخلاقية. والهدف من هذا البحث، نظرة عامة لبعض من آثار الحسد على الصحة النفسية من وجهة نظر الإسلام وعلم النفس.

الموادّ و الأساليب: في هذه البحث الذي يتم بالطريقة الوصفية المكتبية، قد استُفيد من كتب في مجال العلوم الدينية، وعلم النفس الإسلامي، والصحة النفسية كما استُفيد من مقالات في مجال الدين وعلم النفس مؤكّداً على موضوع الحسد.

المكتشفات: قد كشفت هذه الدراسة متماشية مع المكتشفات البحثية الأخرى أنّ الحسادة والسلوك التحسديّ من التصرفات التي تكمن جذورها في التجارب السيئة لعهد الطفولة وفي التعلّم الناقص للسلوك الأخلاقيّ (الوجدان)، كما كشفت متماشية مع الدراسات السابقة أنّ جذور الحسد يمكن رؤيتها في الخلفيات العائلية منها التمييز في الأسرة، وانعدام الأمن، والغفلة عن الأساليب الصحيحة في تربية الأولاد، وخلق الشعور بالنقص لدى الأولاد، وعدم الاهتمام بالمواهب الفردية وترقيتها، والنموّ الضعيف في مجال احترام الذات.

النتيجة: من أجل انخفاض الآثار المتعددة الفردية، والعائلية، والاجتماعية لهذا السلوك، يمكن القيام بالبرامج الوقائية والتعليمية في الأسرة وفي إدارة التربية والتعليم.

الألفاظ الرئيسية: الحسد، الصحة النفسية، الإسلام، علم النفس، الطريقة الوصفية المكتبية

بررسی برخی از اثرات حسادت‌ورزی بر سلامت روان از دیدگاه اسلام و روان‌شناسی: مطالعه‌ی توصیفی-کتابخانه‌یی

شهاب‌الدین ذوقاری^۱، زکیه نجاریان^{۲*}، بتول نجاریان^۱

۱- گروه معارف، دانشگاه معارف قرآن و عترت(ع)، اصفهان، ایران.

۲- گروه روان‌شناسی دانشگاه کاشان، اصفهان، ایران.

چکیده

سابقه و اهداف: دین اسلام برای سلامت در همه‌ی ابعاد آن اعم از زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی ارزش قائل است؛ تا جایی‌که انسان مؤمن را شخصی دارای رفتار سلیم معرفی می‌نماید و ریشه‌ی اغلب رفتارهای غیراخلاقی را انحراف از سلامت ذکر می‌کند. هدف از پژوهش حاضر بررسی اجمالی برخی از آثار حسادت‌ورزی بر سلامت روان از دیدگاه اسلام و روان‌شناسی است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه که به روش توصیفی-کتابخانه‌یی انجام شده، از کتاب‌هایی در حوزه‌ی علوم دینی، روان‌شناسی اسلامی و سلامت روان و همچنین از مقالاتی در حوزه‌ی دین و روان‌شناسی با تأکید بر موضوع حسادت استفاده شده است.

یافته‌ها: این مطالعه همسو با دیگر یافته‌های پژوهشی نشان داده است که حسد و حسادت‌ورزی از جمله رفتارهایی است که ریشه در تجربه‌های نامناسب دوران کودکی و یادگیری ناقص رفتار اخلاقی(وجدان) دارد. این مطالعه همچنین همسو با مطالعه‌های پیشین، نشان داد که ریشه‌های حسادت را می‌توان در زمینه‌های خانوادگی جستجو کرد؛ زمینه‌هایی مانند تبعیض در خانواده، نبود امنیت، بی‌توجهی به سبک‌های درست فرزندپروری، ایجاد حسد خودکم‌بینی در فرزندان، بی‌توجهی به استعدادها، فردی و پرورش آن و رشد ضعیف عزت نفس.

نتیجه‌گیری: برای کاهش اثرهای متعدد فردی، خانوادگی و اجتماعی این رفتار می‌توان به برنامه‌های پیشگیرانه و آموزشی در خانواده و آموزش و پرورش اقدام کرد.

واژگان کلیدی: حسادت‌ورزی، سلامت روان، اسلام، روان‌شناسی، روش توصیفی-کتابخانه‌یی

مقدمه

درباره‌ی حسد می‌فرمایند: حسد مرضی است که مبتلای به آن آرامش ندارد(۳). حسادت‌ورزی، رفتاری بیمارگونه است که برخلاف دیگر بیماری‌های جسمانی که موجب کفاره‌ی گناهان می‌شوند، نه‌تنها موجب ثواب اخروی نمی‌شود، که در دنیا و آخرت نیز موجب رنج و اندوه می‌شود(۴). حسد اثرهای نامطلوبی بر سلامت جسمانی و روانی دارد و انسان را دچار بیماری می‌کند. کم‌تر صفتی از صفتهای نامناسب است که این همه پیامدهای بد داشته باشد. امام علی(ع) می‌فرمایند: «الحسد یذیب الجسد: حسد جسم را ذوب می‌کند» (۵). همچنین حضرت در جای دیگر می‌فرمایند «الحَسَدُ لَا یَجْلِبُ إِلَّا مَضْرَةً وَ عَیْظًا یُوهِنُ قَلْبَكَ وَ یُمرضُ جِسْمَكَ»: حسادت جز ایجاد

از مسائل اساسی موجود در زندگی و رابطه‌های اجتماعی، که مورد توجه ویژه‌ی دین اسلام قرار گرفته، حسادت‌ورزی است. حسادت از موضوع‌های اخلاقی‌ای است که بُعدهای روان-شناختی دارد؛ بنابراین، بی‌شک برخورد منطقی با حسادت خود و دیگران، متوقف بر تحلیل روان‌شناختی این پدیده است(۱).

آیه‌ها و روایت‌های متعددی در نکوهش حسدورزی وجود دارد؛ از آن جمله می‌توان به ماجرای حسادت شیطان به آدم(ع) و رانده شدن وی از درگاه خداوند متعال اشاره کرد: «قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ؛ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ»(۲). حضرت علی(ع)